

LKA

EGLUTĖ

NOVEMBER

1995

LAPKRITIS

Vol. 47 / Nr. 9

Baltija '95

E G L U T Ė

LAPKRITIS / NOVEMBER / 1995 Vol. 47 / Nr. 9

TURINYS

- 1 LAPKRITIS, Jonas Minelga
- 2 PADĖKOS DIENA MŪSŲ ŠEIMOJE, Audra Adomėnaitė
- 3 STEBUKLINGAS MOLIŪGAS, Rasa Dedūraitė
- 5 NORI BŪTI GRAŽI, Deimantė Žukaitė
- 11 TAUTODAILĖ, Aldona Rauchienė
- 13 IŠ ISTORIJOS LOBYNO
- 17 ŠULDU – BULDU, Vytė Nemunėlis
- 18 TIKIU, Irena Šerelienė
- 23 SPORTAS, Edvardas Šulaitis
- 26 KAIP ATSIRADO PADAVIMAI, Regina Kučienė
- 29 KALBOS SKYRELIS, Alicija Brazaitienė
- 30 GALVOSŪKIAI
- 32 JUOKŲ MAIŠELIS

Viršelis: Baltijos Udrytės

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus: prenumerata – 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus – 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

REDAKCIJA: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

Redakcinis kolektyvas: Alicija Brazaitienė, Vida Brazaitytė, Regina Kučienė, Aldona Rauchienė, Vida Rimienė, Gražina Sturonienė, Edvardas Šulaitis, Irena Šerelienė.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo Taryba

REDAKTORĖ: Regina Kučienė

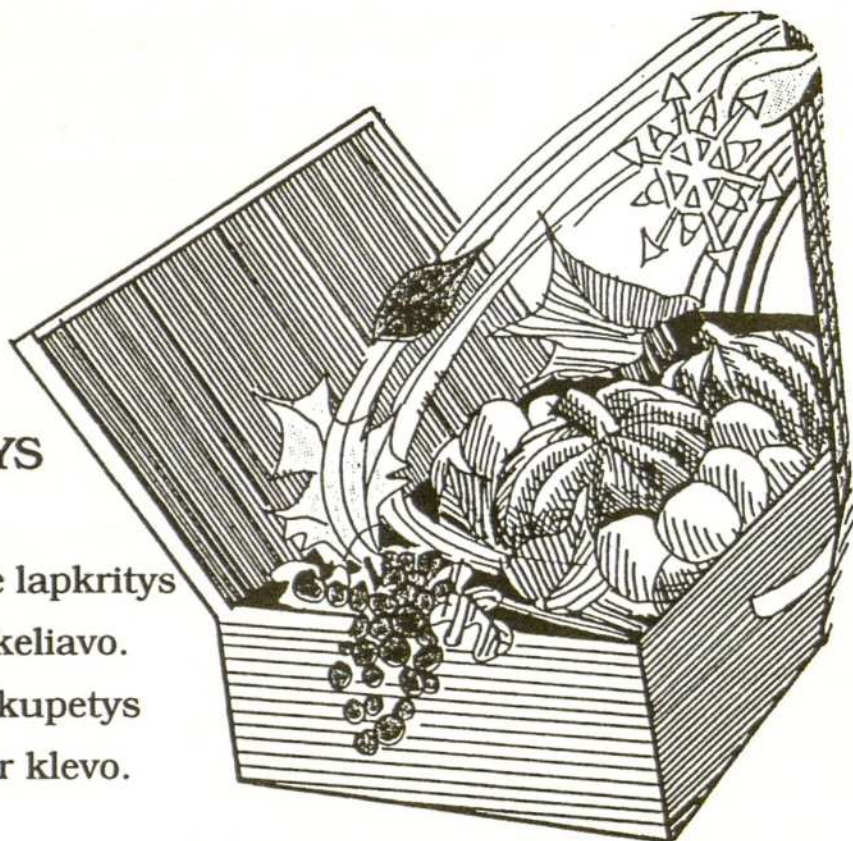
ADMINISTRATORIUS: Viktoras Kučas

13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

EGLUTĖ (USPS 169-200) a magazine for children in the Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00, single copy \$1.50, to Lithuania and other countries, \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441. Second class postage paid at Lockport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: EGLUTE, Lithuanian Educational Council of the USA Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441.
Printed by DRAUGAS, Chicago, IL 60629.

LAPKRITYS

Vakar dėdė lapkritys
Miestan atkeliavo.
Auga lapų kupetys
Prie obels ir klevo.

Gatvėj liūdna – ji tuščia.
Lietučiu sumirke,
Pasileidom bėgt iš čia:
Kur kitur – į pirkia.

Gaila daros – neilgai
Vasara viešėjo.
Su varlytėm ir žiogais
Ji namo išėjo.

Jonas Minelga

MŪSŲ KŪRYBA

PADĖKOS DIENA MŪSŲ ŠEIMOJE

Padėkos diena yra speciali šventė, kuri yra tik amerikiečių švenčiama lapkričio mėnesio ketvirtąjį ketvirtadienį. Ši tradicija prasidėjo nuo to laiko, kai pirmieji piligrimai atvyko į Naująjį Pasaulį.

Pirmosios jų žiemos buvo labai sunkios ir dauguma jų mirė. Pavasariui atėjus, vienas iš indėnų, vardu Samoset, juos aplankė. Kai jis antrą kartą atėjo, atsivedė kitą indėną, vardu Squanto. Squanto piligrimus išmokė kaip kultivuoti, sėti, sodinti ir sulaukti derliaus. Rudeniui atėjus, derlius buvo geras. Tada piligrimai susikvietė visus kaimynystėje esančius indėnus į šią didelę šventę. Iš čia kilo Padėkos dienos tradicija, kurią dabar kiekviena šeima švenčia.

Visa mūsų šeima ruošiasi Padėkos dienos šventei. Dieną prieš mama jau kepa skanumynus. Aš sumaišau kemšalą į kalakutą, kepu tortus ir pyragaičius. Padėkos dieną jau iš ankstyvo ryto puošių valgomojo stalą. Stalą padengiu balta staltiese ir uždedu korteles su švečių pavardėmis. Korteles padedu ant lėkščių. Kortelėse dar įrašau mintį, atitinkančią Padėkos dienos temai.

Tėvelis taip pat išipareigojęs: blizgina grindis, sutvarko kiemą ir viską aplink namą. Tuo metu mamytė paruošia kalakutą ir jį kepa. Kol kalakutas kepasi, ji paruošia tušintus kopūstus ir lietuviškas dešras. Tai yra mano mėgiamiausias valgis. Visa šeima dirba, kad suspėtume laiku paruošti.

Šias vaišes mes visada dalinamės su giminėmis ir draugais. Kai visi

susėdame prie stalo pagal mano kortelėse nurodytas vietas, mūsų tradicija yra sukalbėti malda ir padėkoti Dievui už maistą ir visas gėrybes. Po maldos visi įsismaginę dalinamės maistu ir planuojame, kur švėsime Kūčias. Privalgę kalakuto, geriame šiltą arbatą ar kavą ir gardžiuojamės saldumynais. Dalinamės mintimis ir galvojame kaip skirtingai piligrimai šventė jų pirmąją padėkos dieną.

Audra Adomėnaitė

Maironio lit. mokyklos, 8 sk. mokinė

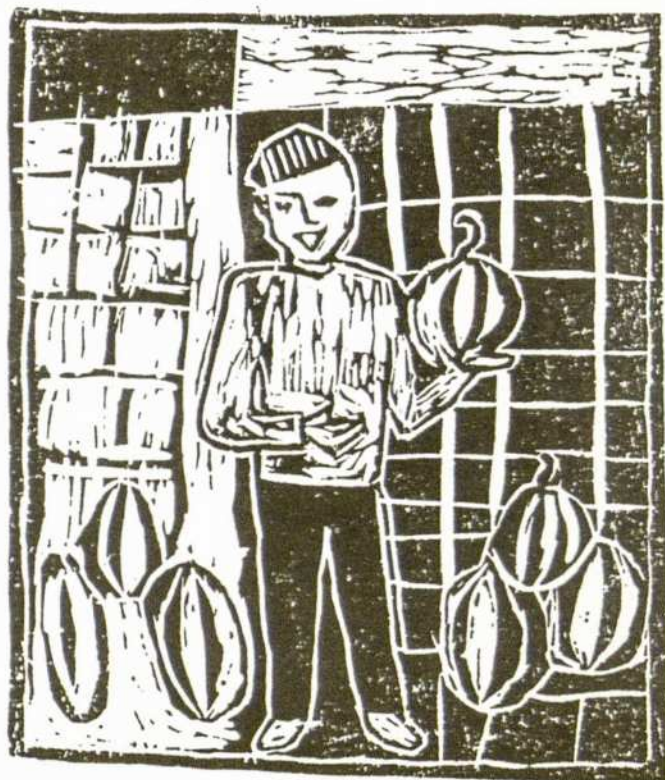
STEBUKLINGAS MOLIŪGAS

Prieš daug daug metų gyveno Petriukas, kurį visi pravardžiavo neišmanėliu. Kartą mokykloje per geografijos pamoką jis nieko nemokėjo, todėl mokytojas į jo pažymių knygelę suraitė dvejetuką. Tuoj po pamokų neišmanėlis suko kuo toliau nuo namų.

Ir štai, kaip koks grybas po lietaus, prieš jį išdygo nykštukas.

– Petriuk, jeigu nori gerai mokytis, paimk šitą moliūgą.

Petriukas labai apsidžiaugė, net apsilaižė. Bet nykštukas pridūrė:

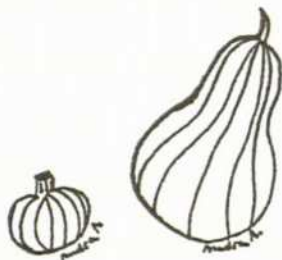

LINO ŽEBRAUSKO pieš. (Šiauliai)

– Nebandyk jo valgyti. Pirmiausia reikia sugalvoti norą, po to pasėti į žemę vieną sėklelę ir laukti stebuklo.

Neišmanėliui net akys aptemo, taip jis norėjo paragauti to moliūgo, o nykštukas kaip staiga atsirado, taip staiga ir dingo, lyg išgaravo. Atsikvošėjęs Petriukas greitai įkišo sėklelę į žemę ir sugalvojo norą: kad klasės žurnale ir pažymių knygelėje išsitrintų dvejetukas.

Grįžęs namo, Petriukas žvilgterėjo į pažymių knygelę, o ten – jokio dvejetuko. Moliūgas pildo norą po noro. Taip neišmanėlis visas sėkleles visokiems niekniekiams ir išnaudojo. Liko paskutinė. Jis ją staigiai pakasė ir sugalvojo norą, kad atsirastų dar tūkstančiai tokių moliūgų. Jų atsirado, bet jie nebuvo stebuklingi kaip tas, kurį Petriukui davė nykštukas. Neišmanėlis nuliūdo ir nukeliavo namo, palikęs krūvą moliūgų. Kitą rytą iš jų išdygo palmės. Petriukas jas mylėjo ir laistė. Tuo jis džiaugėsi ir didesnių rūpesčių neturėjo.

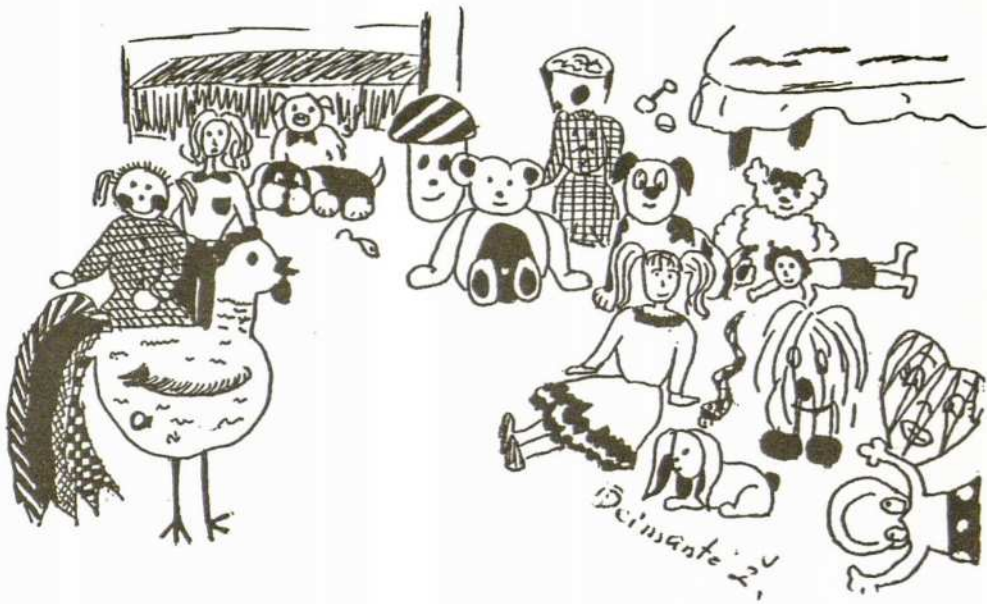

Rasa Dedūraitė

Prienai

NORIU BŪTI GRAŽI

Monika žiūrėjo kaip jos šeimininkė Onutė ramiai užmigo, tačiau žinojo, kad galės pajudėti tik tada, kai Onutė pradės sapnuoti. Monika buvo paprasta lėlė, pasodinta tarp kitų Onutės žaislų. Onutė ją gavo pereiniais metais per savo gimtadienį. Rytoj vėl bus Onutės gimtadienis. Monika tikėjosi, kad ji gaus daugiau žaislų, kurie galės būti jos draugais taip, kaip dabar yra meškiukas Rudnosiukas. Monika nebuvo nei per daug išpuošta lėlė, nei per daug graži, bet Onutė ją labai mylėjo, nes ji buvo švelni ir geraširdė lėlė.

Staiga Monika pastebėjo, kad kiti žaislai renkasi į kambario vidurį. Visos lėlės taip daro žmonėms nematant, ir Monika buvo tikra lėlė. Ji greitai atsikėlė ir pamažu nusileido ant lentynos, kurioje Rudnosiukas buvo padėtas. Rudnosiukas jos jau laukė. Abu skubinosi nepasivėluoti į susirinkimą. Laiku pasiekė kambario vidurį, nes plastikinis gaidukas, seniausias narys, buvo bepradedantis giedoti. Tai reiškė, kad susirinkimas prasidės.

– Ka ka rie kooo..., – užgiedojo gaidys. Visi žaislai nutilo. Kai kur girdėjosi: Šš; Šš... ir po kelių minučių buvo tyla. Tą vakarą pirmasis išėjo kalbėti ponas Asilas. Jis visiems pranešė, kad rytoj bus Onutės gimtadienis ir ji, tikriausiai, gaus naujų žaislų. Tai išgirdusios lėlės labai apsidžiaugė. Rudnosiukas aiškino, kad naujus žaislus reiks mandagiai priimti ir bandyti tapti jų draugais. Monika labai apsidžiaugė, nes ji pati dar buvo nauja lėlė, o dabar atsiras dar naujesnių! Visi išsiskirstė, kalbėdamiesi apie naujų žaislų atvykimą.

Sekantį rytą, Onutė tik greitai prabėgdama pabučiavo Moniką. Ji buvo apsirėdžiusi gražia suknele, o plaukus puošė dailus kaspinas.

Monikai atrodė Onutė lyg graži princesė.

Tą dieną atvyko daug svečių. Onutė gavo naujus batukus, kaspinus ir kitas dovanas. Pagaliau ji atidarė didžiulę dėžę, kurioje buvo nuostabi lėlė gelsvais plaukais, žydriomis akimis. Ji buvo aprenpta gražia suknele. Susižavėjusi Monika vos nesusuko. Onutė labai apsidžiaugė nauja lėle. Pašokusi su ja per visą kambarį, pabučiavo ir pasodino į Monikos vietą. Moniką padėjo prie Rudnosiuko. Naująją lėlę pavadino Auksute. Monika vos galėjo sulaukti vakaro, kol galės susipažinti su naująja lėle.

Atėjo vakaras. Onutė vėl saldžiai užmigo. Visi žaislai pradėjo rinktis posėdžiui į kambario vidurį. Rudnosiukas palypėjo į lentyną, kurioje sėdėjo Auksutė ir pasisiūlė ją palydėti.

– Kaip aš atrodysiu tokio suplyšusio meškino lydima? Ha! – į kvietimą atsakė Auksutė. Rudnosiukas, truputį nusivylęs, sugrįžo prie Monikos. Kartu jie nuėjo į kambario vidurį. Visi apspito Auksutę, norėdami jai prisistatyti. Pagaliau eilė priartėjo ir Monikai. Iš arti Monikai Auksutė dar gražesnė atrodė, bet į pasisveikinimą pašaipiai atsakė:

– Tokios sudryskusios lėlės niekada nesu mačiusi!

Kai kurie žaislai, pataikaudami Auksutei, nusijuokė. Monika labai užsigavo. Žaislai paprašė, kad Auksutė jiems padainuotų, bet ji tik įžūliai atsakė, kad tarp jų nėra verto klausytis jos dainavimo. Pasinaudodama proga, Monika pasisiūlė dainuoti, bet buvo pašiepta Rudnosiuko. Monika vos nepravirko. O, kad ji galėtų būti tokia graži kaip Auksutė, tada niekas jos taip neužgauliotų!

Per sekančias dvi dienas Onutė nekreipė į Moniką dėmesio ir žaidė tik su naująja lėle. Per žaislų susirinkimus visi ją ignoravo arba užgaudinėjo. Pagaliau Monika nusprendė, kad jai nebėra ko čia veikti. Per vieną susirinkimą, kai visi buvo apspitę Auksutę, ji išlipo per

atdara langą į kiemą. Monika verkė, nes buvo ižeista. Nors ji ir labai mylėjo Onutę, bet žinojo, kad, jei ji nepasidarys gražesnė, jai pas Onutę niekados nebebus gera.

Monika prisiminė kaip vieną vakarą Onutės mama skaitė pasaką, ir minėjo miške esant tokią vietą, kurioje išsipildo norai, jei jų labai nori. Monika norėjo ten patekti. Ji ėjo per visą naktį, kol pavargusi parkrito ant žemės ir saldžiai užmigo.

Pabudusi pastebėjo, kad ji gulėjo puikioje aikštelėje, o šalia jos sėdėjo nykštukas. Taip, kaip pasakoje buvo parašyta.

– Tai ko tu dabar čia nori? – niūriai paklausė nykštukas.

Monika negalėjo patikėti savo ausimis – pagaliau ji galės tapti gražuole!

– Aš norėčiau pasidaryti graži, – nedrąsiai atsakė ji.

– Gerai, bet tik su viena sąlyga, – pasakė nykštukas. Negalėsi išeiti iš miško. Jeigu išeisi, nebebūsi graži.

Monika nusprendė, kad nors niekas jos čia nematys, o namuose jos negražios vis tiek niekas nenori, tai ir sutiko. Nykštukas dingo.

Pribėgusi prie balutės, Monika pažvelgė į vandenį. Jos suknelė buvo gražesnė negu Auksutės; jos akys buvo žydrios, o ant galvos – geltonos garbanos. Monika jautėsi laiminga. Ji vaikščiojo miško takeliais, rinko uogas ir dainavo su paukščiukais. Bet po kelių dienų pradėjo pasiilgti namiškių ir net gailėjosi, kad juos paliko. Bet vieną dieną ji pamatė Rudnosiuką miške. Ką jis galėtų čia veikti? Monika šuktelėjo jam. Rudnosiukas greitai prie jos pribėgo, apkabino ir pradėjo kalbėti:

– O Monika, aš tavęs taip ilgai ieškojau. Onutė jau kelias dienas tavęs ilgisi, verkia. Visi žaislai nelaimingi!

– O kur Auksutė? – nustebusi klausė Monika.

– Niekas jos jau nebemėgsta, nes ji tokia užuli. Onutei ji taip pat atsibodo, nes yra per puošni žaidimui. Skubėkim, jau laikas grįžti namo!

Deimantė 2.

– Palauk dar, Rudnosiuk! Jei aš išėsiu iš miško, nebebūsiu graži ir niekam nebepatiksiu.

Rudnosiukas jau ją tempdamas tarė:

– Monika, mes tave mylim ne dėl grožio, bet todėl, kad tu esi tokia geraširdė ir linksmą.

Tada Monika suprato, kad grožis viduje yra daug svarbesnis už išvaizdą. Sekantį rytą Onutė surado Moniką ir Rudnosiuką savo darželyje ir labai apsidžiaugė. Onutė prižadėjo, kad daugiau jų neapleis.

*Deimantė Žukaitė,
Maironio lit. mokyklos (Lemonte) mokinė*

KIŠKIŲ DAINELĖ

Tupi kiškis po egle,
Jis dainuoja – tra lia lia.
Ir kiškienė tupi ten,
Ji dainuoja – tram pam pam.

Klauso žvėrys, klauso paukščiai,
Net pelytė žiūri baugščiai.
Muzikantas žiogas groja,
O kiškučiai tik dainuoja.

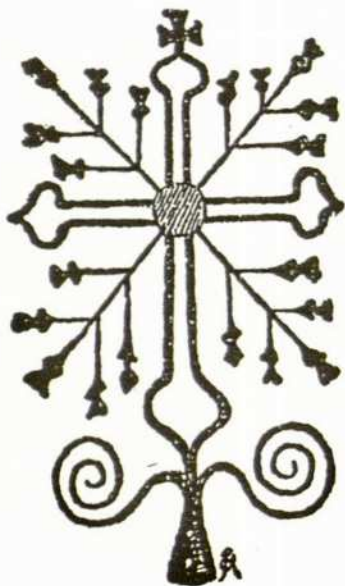
Vitalis Venckus

TAUTODAILĖ

Žodis tautodailė susideda iš dviejų žodžių: „tauta“ ir „dailė“. Žodis „tauta“ naudojamas kai kalbame apie žmones, kurie yra kilę iš bendrų protėvių, kalba ta pačia kalba, turi tuos pačius papročius ir kultūrą. Žodis „dailė“ vartojamas kai kalbame apie meną. Tautodailės žodžio vartojimą lietuvių kalboje įvedė dr. J. Basanavičius 1910 metais.

Tada ir dabar, kai kalbame apie lietuviškus išorinius namų pagražinimus, skulptūras, kryžius, medžio drožinius, keramiką, geležies dirbinius, skrynių tapybą, margučius bei audinius, naudojame žodžius lietuvių liaudies menas arba tautodailė.

Tautodailė yra visos tautos turtas, kurio niekas negali atimti. Tautodailė skiria vieną tautą nuo kitos. Jūsų tautiniai drabužiai, juostos arba skutinėti bei vašku marginti margučiai yra tęsinys lietuvių tautodailės.

TAUTODAILĖS GALVOSŪKIS

Šie žodžiai neturi visų raidžių. Įrašykite trūkstamas raides.

MARGUČIAI

V _ L _ K _ _
_ K U _ I _ _ T I
_ _ Š K A S

ŠIAUDINUKAI

S _ D _ S
E _ L _ _ Ė
K A _ Ė _ _ S

KERAMIKA

_ O L I S
P U _ D _ N Ė
Ž I E _ Ž I _

PAPUOŠALAI

_ E G Ė
S I _ A _ R A S

VERPIMAS

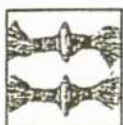
R _ T E _ _ S
V _ L N _
_ I N A S
P R I E _ E R _ _ _ _

AUDIMAS

S _ A K _ _ S
A _ D I _ Y _
J _ O _ T _

ODA

N A _ I _ Ė S

Naudoti žodžiai

RATELIS
SEGĖ
NAGINĖS
VAŠKAS
PRIEVERPSTĖ
KALĖDOS
STAKLĖS

VELYKOS
SODAS
EGLUTĖ
MOLIS
LINAS
SIDABRAS
SKUPTINĖTI

JUOSTA
PUODYNĖ
VILNA
AUDINYS
ŽIEDŽIA

IŠ ISTORIJOS LOBYNO

SENOVĖS LIETUVA

Senovės Lietuva, tai prieš šimtmečius gyvenusių vaidilučių, bajorų, baudžiauninkų, kunigaikščių, Karaliaus Mindaugo kraštas. Senovė... tai istorijos pamokos; Lietuva... tai mūsų išsiilgtas kraštas, tai mūsų priežastis likti lietuviais šiame krašte. Senovėje... Maironio mokyklos puslapiuose, po šių metų, liks sekantys autoriai.

Laima Underienė

PASISAKO TORONTO AUKŠTESNIŲJŲ LITUANISTIKOS KURSŲ STUDENTAI

Senovės laikais Lietuvoje

Senovės laikais motinoms reikėjo dirbti labai sunkiai. Dabar nėra taip sunku motinoms. Tais laikais motinos turėjo daryti viską su savo rankomis. Jos turėjo išplauti drabužius prie ežero arba megzti ir pasiūti drabužius visai šeimai. Jos turėjo daryti beveik viską pačios. Dabar yra daug lengviau moterims, nes dabar mes turime skalbimo mašinas ir siuvimo mašinas. Taip laikai pasikeitė!

Indrė Šelmytė, 10 klasė

Senovės Lietuvoje nebuvo taip kaip šiandien. Visi turėjo mažus namus ir labai dideles šeimas. Lietuviai neturėjo daug pinigų, bet norėjo turėti daug gyvulių. Šiandien pinigų mes turime, o gyvulių niekas nenori. Stiklinius langus mes visi turime, senais laikais buvo mediniai. Mes turime autobusus ir mašinas, o senovės Lietuvoje žmonės ėjo pėsti. Laikai tikrai labai pasikeitė, bet aš visuomet mylėsiu Lietuvą ir mano širdyje ji gyvuos visada.

Aušra Wilkinson, 10 klasė

Užaugau Lietuvoj, šalelėj mylimoj

Senovės žmonės garbino daug dievų. Daugiausia paplitęs garbinimas buvo vaidilučių. Vaidilutės buvo dažniausiai labai jaunos ir nekaltos mergelės. Jos rengdavosi vien tik baltai ir ant galvų buvo užsidėjusias pintus laukinių gėlių vainikėlius. Nenešiojo jokių batų, buvo basos. Vaidilutės visą savo gyvenimą turėdavo paskirti dievų garbinimui: nuo pat vaikystės iki žilos senatvės. Kadangi vaidilutės rengdavosi baltai, taip pat ir jų sielos pasilikdavo nesuteptos ir kūnas nepalietas. Vaidilutės nesusieidavo nei su berneliais, nei su mergelėmis, nei su savo šeimomis. Jų gyvenimas būdavo vienišas ir, visa siela ir kūnu jos atsiduodavo galingiesiems likimo valdovams. Todėl vaidilutės siela niekuomet nesusensta ir nesusitepa su pasaulio nuodėmėmis ir pagundomis. Vaidilutės turėdavo stebūklingąsias galias išgydyti žmones nuo pavojingų ligų ir šlaip, ginčių ar nesutarimų. Visoje Lietuvoje jos buvo didžiai gerbiamos. Kai vaidilutė mirdavo, ji būdavo sudeginama ant aukuro, ir taip jos siela, nesutepta ir švytinti, iškilmingai keliaudavo į dangaus karalystę.

Ant didelio aukuro, vidury miško, degė amžinoji ugnis. Vaidilutės sergėjo tą ugnį dieną ir naktį, kai saulė švietė, lietūs lijo, perkūnas griaudėjo ar jūra šėlo. Daug jos garbino dievų. Jų tarpe buvo galingasis Perkūnas, viso pasaulio ir dangaus valdovas, taip pat Saulės dievas, Žemės dievas ir t.t. Vaidilutės aukoms pririnkdavo miško grybų ir žemuogių, begales pievos gėlelių ir miško šakelių. Per didesnes šventes, buvo aukojami gyvuliai ir maistas. Atsilygindami dievai, saugojo ir globojo Lietuvėlę nuo piktų priešų ir baisių marų. Pasak senovės, kolei amžinoji ugnis degs, tolei lietuviai bus sveiki ir nenugalimi.

Rūta Tumosaitė, 12 klasė

Mano šeimos gyvenimas XIII amžiuje

Gimiau ir augau Lietuvoje, Vorutos piliakalnio apylinkėje. Tuo metu kraštą valdė Didysis Lietuvos kunigaikštis Mindaugas. Nuo mažens mokiausi medžioti, pasigaminti ginklus, apsisaugoti nuo priešų ir, priešui užpuolus, padėti vyresniems broliams ir tėvui apginti mūsų apylinkę. Mama mokė seseris, kaip pagaminti maistą, prižiūrėti ir auklėti jaunesnius brolius ir seseris, o, reikalui esant, slaugyti sužeistus karius. Vaikai nuo pat mažens buvo supažindinti su miške augančiais grybais ir uogomis. Viduryje miško vaidilutės degino ir saugojo šventąją ugnį. Žuvusius karius iškilmingai su visais šarvais ir arkliu sudegindavome ant laužo, nes jau ir tais pagoniškais laikais tikėjome į pomirtį gyvenimą.

Jonas Baliūnas, 10 klasė

TEN SENOVĖS LIETUVA

Kur medžiai auga ir gėlės žydi,
Kur paukščiai čiulba ir žuvys plaukia,
Tai ten senovės Lietuva.

Kur žmonės gyveno namuose be šilumos,
Kur žmonės dirbo nuo ryto iki vakaro,
Tai ten senovės Lietuva.

Kur saulės spinduliai ant miesto šviečia,
Kur Nemunas vingiuoja ir Šešupė teka,
Tai ten senovės Lietuva.

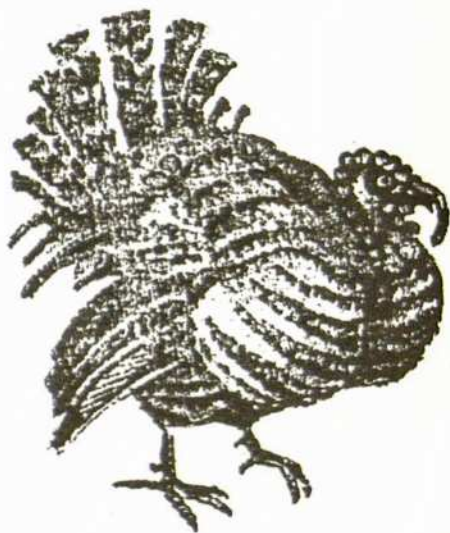
Aleksandra Masionytė, 10 klasė

KALAKUTAS

ŽMONĖS SAKO: „PASIPŪTĖS KAIP KALAKUTAS”

Kalakutai į Europą buvo atvežti iš Šiaurės Amerikos prieš penkis šimtus metų. Jie greitai paplito, mat kalakutiena yra labai skani mėsa. Kalakutas – gražus ir išdidus paukštis. Susierzinęs jis pasipučia, pastato plačią uodegą ir pradeda smarkiai balbatuoti, nukarusi skiauterė parausta iš pykčio. Kalakutė yra labai gera mama – perėdama aptupia net trisdešimt kiaušinių. Žmonės jai kartais padeda perėti ančių, žąsų, vištų kiaušinius. Išsiritę paukščiukai iš pradžių nepripažįsta netikros mamos, bet vėliau pripranta. Kalakutė savo vaikus labai saugo ir gina, todėl negaudykite jos vedžiojamų jauniklių.

ŠULDU – BULDU

„Šuldu – buldu“ — kalakutas,
„Kakaryko“ — jam gaidys,
Vienas greitas, kitas drūtas, —
Kas tuos vyrus pabaidys?

Ir atbėgo Vytenytis
Per kiemelį su žabu —
Ir pradėjo vieną vytis,
Ir pradėjo bėgt abu...

Vytė Nemunėlis

Meilė – tai pati brangiausia dovana duota Dievo žmonėms. Ypač šiais sunkiais laikais, kai pasaulyje trūksta meilės, džiaugsmo, kantrybės, malonumo, gerumo, taikos, turime suprasti kas yra meilė ir kam reikalinga? Kodėl meilė yra svarbi taip suaugusiųjų, taip vaikų pasaulyje?

„Dievas yra meilė“ – moko Šventasis Raštas. Meilė – tai ir yra Jėzaus Kristaus mokymas. Jėzus sako: „Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela ir visu protu“.

Tai didžiausias ir pirmasis įsakymas. Antrasis panašus į jį „Mylėk savo artimą kaip pats save“. Taigi turime suprasti, kad reikia mylėti vieni kitus broliška meile, lenktyniauti tarpusavio pagarba. Niekam neatmokėkime piktu už pikta, rūpinkimės tuo, kas gera visų žmonių akyse.

Labai svarbu žinoti, kad Dievo meilė žmonėms yra labai didelė. Dievo meilė buvo visada, yra dabar ir bus visada. Dievas niekada nepaliaus mus mylėjęs. Taip ir mes turime mylėti Dievą ir visus žmones.

Man labai svarbu, kad vaikučiai suprastų žodžio „meilė“ prasmę ir, kad nebūtų Jiems tai tuščias žodis, bet kupinas šilumos ir džiaugsmo. Jeigu vaikučiai mokės karštai mylėti Dievą, žmones ir visą gamtą, jų gyvenimas bus labai gražus ir pilnavertis.

Zita Kružikienė

Jūs mylimi šventieji,
Išmokykit mane
Mylėti taip Dievulį,
Kaip mylit danguję.

VĖLINĖS

Vėlinės švenčiamos lapkričio antrąją dieną. Ši šventė nepanaši į kitas šventes. Tą dieną niekas nesidžiaugia, nesilinksmina. Mirusius gimines, artimuosius, žymius tautos žmones pagerbia tyliai, susikaupe. Per Vėlynės žmonės tvarko, puošia kapus. Kapinėse išsižiebia tūkstančiai žvakelių. Senovės lietuvių mirusiųjų pagerbimo šventė vadinosi Ilgės. Ji buvo švenčiama rudenį.

Lietuviai nuo seniausių laikų tikėjo į pomirtinį gyvenimą. Mirusiųjų vėlės gyveno panašiai, kaip gyvieji: vartojo tuos pačius daiktus, jautė tuos pačius jausmus ir taip toliau. Mirusius laidodavo su visais kasdieninio gyvenimo daiktais: įrankiais, indais, ginklais, papuošalais. Be to, būdavo rengiami mirusiųjų prisiminimai, puotos – prie mirusio kapo. Vėlėms taip pat padėdavo maisto, nuliūdavo gėrimo. Senuose raštuose yra minima, kad lietuviai rudenį šventę didelę šventę, kurioje buvo prisiminami mirusieji. Ta šventė buvo perkelta į Vėlines.

Apveskite taisyklingus atsakymus.

1. Vėlinės yra

- a. tautinė šventė
- b. kalendorinė šventė
- c. šeimos šventė
- d. nepriklausomybės šventė

2. Kada švenčiama Vėlinių šventė?

- a. liepos 2 dieną
- b. liūdesio dieną
- c. Lietuvos dieną
- d. lapkričio 2 dieną

3. Ką reikia Vėlinėse daryti?

- a. aplankyti bažnyčią
- b. pasimelsti už mirusius
- c. papuošti artimųjų kapus
- d. a, b, ir c

4. Kaip reikia puošti artimųjų kapus?

- a. dovanėlėmis
- b. vainikais ir žvakutėmis
- c. maldomis ir giesmėmis
- d. gėlėmis ir medžių šakelėmis

5. Vėlinių dieną, ar reikia melstis tik už savo gimines ir artimuosius?

Kodėl?

MŪSŲ MIRUSIEJI

Jonas Burkus

Visų Šventųjų vakarą Petrelis su tėveliu nuėjo į kapines. Ten buvo daug žmonių. Vienur klūpojo nuliūdusi motina prie savo vaikelio kapo, kitur vaikai verkė prie savo mamytės ar tėvelio kapo.

Petrelis su tėveliais ėjo tyliai pro besimeldžiančius žmones prie senelio kapo. Senelis mirė prieš trejus metus. Petrelis gerai jį atsimena. Tėvelis tvarkė kapą, o mamytė papuošė eglaičių šakelėmis. Kryžiuje įrašytas senelio vardas, pavardė, gimimo ir mirimo metai. Žemiau Petrelis skaitė:

– Amžinąjį atilsį duok mirusiam, Viešpatie,

Ir amžinoji šviesa jam tešviečia.

Petrelis mokėjo tą maldą: jį išmokė mamytė. Jis dažnai kalba už mirusius. Malda galima mirusiems padėti. Ir dabar visi nuoširdžiai ją sukalba: Amžinąjį atilsį duok mirusiems, Viešpatie, Ir amžinoji šviesa jiems tešviečia. Tegul ilsisi ramybėje. Amen.

Petrelis mato ilgą kapų eilę. Juose ilsisi mirusiųjų kūnai. Bet ne visam laikui. Pasaulio pabaigoje Dievas prikels juos naujam gyvenimui. Kai kuriuos kapus žmonės pamiršta aplankyti. Bet Dievas niekad nepamiršta jų. Geri vaikai meldžia Dievą, kad Jis visoms skaistykloje kenčiančioms vėlėms greičiau suteiktų amžino džiaugsmo gyvenimą.

* * *

L a p k r i č i o mėnesį yra trys ypatingos dienos: Visų Šventųjų šventė, Vėlinės ir Padėkos diena.

Visų Šventųjų šventė

Šioje šventėje prisimenam visus šventuosius. Tai geriausios Dievo sielos danguje.

Dažnas iš mūsų krikštijamas kurio nors šventojo ar šventosios vardu. Tie šventieji yra mūsų globėjai.

Yra gera pasimelsti į mūsų šventuosius globėjus ir pasimokyti iš jų gyvenimo žemėje. Kai džiaugiamės, jie džiaugiasi kartu su mumis, kai liūdime, – jie mus paguodžia ir užtaria.

Padėkos diena

Viena iš gražiausių švenčių šiame krašte yra Padėkos diena. Ją švenčia visi.

Padėkojus gerajam Dievui už artimuosius, namus ir visas kitas gėrybes, vakare visa šeima susėda iškilmingai vakarienei.

Lietuvos sodžiuose panašios prasmės šventė būdavo Rugiapjūtės pabaigtuvės.

Gyvenimas ir visos gėrybos duodamos mums iš dosnių Dievo rankų. Tad džiaukimės ir visad dėkokime Jam.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

SUSIPAŽINKIME SU ŠARŪNU MARČIULIONIU

Visų pirma, noriu prisipažinti, kad aš esu didelis Šarūno gerbėjas. Aš jį asmeniškai pažįstu nuo 1987 metų, kuomet jis Sovietų Sąjungos rinktinės komandoje rungtyniavo Milvaukės mieste netoli Čikagos. Čia jis žaidė prieš vietinę profesionalų krepšinio komandą ir tuo metu geriausią Europos penketuką – Italijos miesto Milano „Tracer“ žaidėjus. Jau tada jis man labai patiko. Ir ne vien tik man, kadangi ir tūkstančiai amerikiečių buvo sužavėti jo pasirodymu ir didžiulėje salėje tada buvo girdimi šūkiai „Šarūnas“, nors ir nelabai gerai ištariami.

Po to daugelis iš mūsų atsimename 1988 metus, kuomet Šarūnas kartu su lietuviais: Arvydu Saboniu, Valdemaru Chomičiumi ir Rimu Kurtinaičiu olimpinuose žaidimuose Seulo mieste, Korėjoje, Sovietų Sąjungai iškovojo auksą. Jis žaisdamas už Sovietų Sąjungos rinktinę, kuri kaip žinome, tuo metu buvo okupavusi Lietuvą, buvo pelnęs ir daugiau aukso ar kitokių spalvų medalių.

Tačiau, kuomet Lietuva 1990 metais pasiskelbė nepriklausoma nuo buvusių okupantų, Šarūnas buvo pirmasis, pareikalavęs, kad Lietuva, kaip atskira valstybė, galėtų dalyvauti 1992 m. Barcelionoje įvykstančioje olimpiadoje. Jis jau tada buvo gerai pažįstamas ir Amerikos gyventojams, nes nuo 1989 metų rudens buvo pradėjęs žaisti už garsiosios NBA lygos „Golden State Warriors“ komandą

Kalifornijoje. Šarūnas iš čia ragino ne tik savo pažįstamus krepšininkus Lietuvoje paremti šį jo sumanymą, bet apeliavo ir į Amerikos žmones, kad jie finansiniai padėtų tokiam žygiui. Jis net prikalbėjo žymųjį Amerikos ansamblį „Grateful Dead“, kad šis duotų pinigų Lietuvos krepšinio rinktinei ir leistų naudoti ansamblio vardą suvenyriniams marškinėliams (o jų buvo parduota dešimtys tūkstančių).

Ir šioje olimpiadoje Lietuvos rinktinė su didžiule Šarūno talka iškovojo bronzos medalius. Tokiu būdu Lietuva atgavo prieš II pasaulinį karą turėtas pozicijas, kada ji 1937 ir 1939 metais buvo tapusi Europos čempione.

Visi atsimename šįmet Graikijoje įvykusias Europos pirmenybes, kuriose buvo iškovoti sidabro medaliai, o pats Šarūnas buvo paskelbtas „naudingiausiu“ jų žaidėju.

Apie Šarūno pasiekimus čia būtų galima daug rašyti, bet tam reikėtų visų „Eglutės“ puslapių. O su tuo šio žurnalo leidėjai nesutiktų. Todėl čia reikia labai viską trumpinti ir sustoti tik su keliais šio lietuvių krepšininko gyvenimo ir žaidimo epizodais.

Jis yra dar, palyginus, jaunas vyras – gimęs 1964 m. birželio 13 d., todėl jis dažniausia vilki marškinėlius su tryliktuoju numeriu, kuris jam yra laimingas skaičius, nežiūrint, kad kiti tą skaitlinę vadina nelaiminga. Šį rudenį jis pradės žaisti už trečiąją Amerikoje savo komandą – Sacramento „Kings“.

Sėkmingiausieji jo karjeros NBA lygoje buvo keli pirmieji metai, rungtyniaujant „Golden State Warriors“ vienetė. Vėliau dėl įvairių sužeidimų, jam yra tekę dažniau pasėdėti ant atsarginio suolo ir net pusantrą sezono visai negalėjo žaisti. Dabar, kaip jis man asmeniškai telefonu yra pareiškęs, yra puikioje formoje ir tikisi, kad jo žaidimas

„Kings” komandoje vėl bus našus.

Šioje vietoje dar norėtusi iškelti porą faktų iš Šarūno gyvenimo. Jis yra žinomas ne tik savo pasirodymais krepšinio aikštelėje, bet ir toli nuo jos. Visų pirma – jis savo pareiškimais, kuomet atvažiavo į Ameriką žaisti, plačiai išgarsino Lietuvą. Apie Lietuvą tada buvo kalbama kaip apie Rusijos provinciją, o lietuvius ir patį Šarūną vadino stačiai „rusu”. Todėl jis šio krašto spaudoje, ypatingai toje, kuri pasirodydavo Kalifornijoje, stengėsi paaiškinti ir papasakoti tiesą apie Lietuvą ir lietuvius. Aš tokių iškarpų turiu šimtus.

Aš taip pat turiu ir kitokių Šarūną liečiančių dalykų. Jų tarpe ir pora įdomesnių marškinėlių. Vienuose iš jų yra raidės „S C F” geltona, žalia ir raudona rutuliukuose, o šios raidės reiškia – „Sarunas Children Fund”, kas lietuviškai būtų „Šarūno vaikų fondas”. Jis šiuos marškinėlius pardavinėja, o taip pat ir aukas tam fondui renka amerikiečių tarpe, norėdamas pagelbėti nelaimingiemis Lietuvos vaikams. Jis gerai žino, kas yra būti nelaimingu, nes vaikystėje pats buvo patekęs į nelaimę – apdegė jo veidas ir buvo galvojama, kad jis praras regėjimą. Todėl šiandien jis siunčia tūkstančius dolerių Lietuvon vaikų pagalbai arba kai kuriuos vaikus iš Lietuvos atsiveža Amerikon gydymui.

Ant kitų marškinėlių yra užrašas „Ereliai. Š. Marčiulionio krepšinio mokykla”. Ši Šarūno krepšinio įsteigta krepšinio mokykla, kuri jau gyvuoja ketvirtus metus, veikia Vilniuje ir neseniai pradėjo naujus mokslo metus su daugiau negu 600 vaikų. Jauniausi mokiniai yra 8 metų, o vyriausi – 18. Jie čia šalia kitų mokslo disciplinų daug laiko praleidžia sporto salėse su krepšinio kamuoliu rankose ir iš jų, galimas daiktas, po kurio laiko išaugs nauji marčiulioniai. Todėl nebe reikalo jie ir vadinasi „marčiulioniukais”.

TAUTOSAKA

KAIP ATSIRADO PADAVIMAI

Nuo senų senovės norėta sužinoti, kodėl lygumose stūkso tarsi kieno supiltos kalvos, iš kur atsirado ežerai. Žiūrėdami į žmogaus ir gamtos sukurtus kalnus, akmenų slenksčius upėse, žmonės galvojo, kad tai kažkokių galingų būtybių darbas. Taip buvo sukurti ir iki mūsų dienų išliko padavimai apie milžinus, kurie netyčia, iškratydami iš klumpių smėlį, supylę kalnus, priverkę ežerus ir upes. Taip žmonės manė tada, kai mažai nežinojo apie gamtą. Vėliau pažiūros keitėsi, bet padavimai, pasakojantys apie nepaprastus įvykius, pasiliko.

Liaudies padavimai visada pasakoja apie konkrečią vietovę, kūrinio turinys siejamas su vietovės savybėmis ir vardu. Kartais to paties piliakalnio ar ežero kilmė įvairiuose padavimuose aiškinama nevienodai.

Pasakodami apie kalnų, ežerų, akmenų ir piliakalnių kilmę, padavimai apgaubia šias vietas pagarba. Ilgus amžius liaudis tikėjo, kad tai, kas sakoma padavimuose, yra teisybė. Dar ir dabar kartais senieji žmonės tuo tiki. Todėl drauge su padavimais iš kartos į kartą buvo perduodama pagarba kalneliams ir gyvais laikomiems ežerams.

Mums padavimai atskleidžia nuostabų fantazijos pasaulį, žavi įvykių nepaprastumu ir tokiu tikrovišku jų vaizdavimu.

Rečiau vartojami žodžiai

stūkso (stūksoti)	neaiškiai matytis, rogso
kalvų (kalva)	kalnelių, pakilių vietų
būtybių (būtybė)	gyvų padarų, daiktų
klumpių (klumpė)	mediniais padais apavas ar visas iš medžio
konkrečią (konkretus)	apčiuopiamas, visiškai tikslus
siejamos	jungiamos
apgaubia (apgaubti)	apdengia
atskleidžia (atskleisti)	atveria, parodo
žavi (žavėti)	patraukti nepaprastomis ypatybėmis, labai džiuginti

ŠVENTARAGIO SLĖNIS

Didysis kunigaikštis Šventaragis išsirinko sau labai gražią vietą girioje prie Vilijos upės, kur Vilnios upė įteka į Viliją, ir prašė savo sūnų Skirmantą, kad toje vietoje būtų įkurta deginimo vieta, kur jį numirusį sudegintų. Ir įsakė sūnui, kad po jo mirties toje vietoje, kur jį sudegins, visus lietuvių kunigaikščius ir bajorus degintų ir kad jau niekur kitur mirusiųjų kūnų nedegintų, tik tai ten. (Prieš tai mirusiųjų kūnus sudegindavo ten, kur kas mirdavo). Pasakęs tuos žodžius savo sūnui Skirmantui, didysis kunigaikštis Šventaragis mirė.

Didysis kunigaikštis Skirmantas, vykdydamas savo tėvo įsakymą, toje vietoje, kur Vilnia įteka į Viliją, įkūrė deginimo vietą. Ten sudegino savo tėvo kūną, arkli, kuriuo jis jodinėdavo, ir jo

drabužius, kuriais dėvėjo, ir sakalą, ir jo kurtą sudegino. Nuo to laiko didžiųjų Lietuvos kunigaikščių kūnus toje vietoje degindavo, ir todėl ta vieta vadinasi Šventaragiu – to didžiojo kunigaikščio vardu.

Kai degindavo kokio lietuvių kunigaikščio ar bajoro kūną, tuomet prie jo dėdavo lūšių ir meškų nagus, nes tikėjo, kad būsianti teismo diena. Manė, kad ateisias dievas ir sėdėsias ant aukšto kalno, ir teisias gyvus ir mirusius. Ant to kalno būsias sunku užkopti be tų lūšių arba meškų nagų. Todėl tuos nagus ir dėdavo šalia kūnų.

ANGELAS SARGAS

Liūda Rugienienė

Aš tikrai turiu Angelą Sargą,
kuris mane saugojo,
kai anądien vos neiškritau iš medžio,
kai sviedinys praūžė pro galvą,
kai tėtė ar mama vairuoja mašiną,
jaučiuosi apsaugota.
Aš jam esu labai dėkingas
ir noriu paprašyt,
kad mane saugotų
ne tik nuo nelaimių,
bet ir nuo viso blogo.

KALBOS SKYRELIS

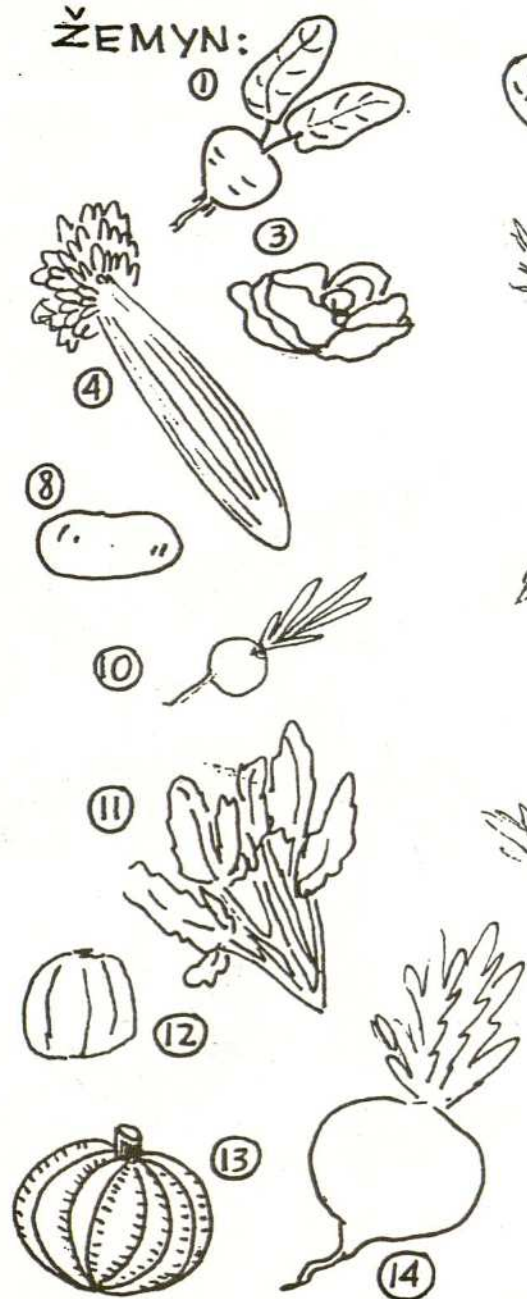
JEI NEBŪTŲ KALBOS – TAI NEBŪTŲ LIETUVOS

Lietuvių tautos ir kalbos gyvavimo sąlygos nuo senų laikų buvo nepalankios. Nuolat grėsė tai lenkinimas, tai rusinimas. Lietuvių kalboje priviso visokių svetimybų. Būtina siekti, kad mūsų kalba būtų gryna ir taisyklinga.

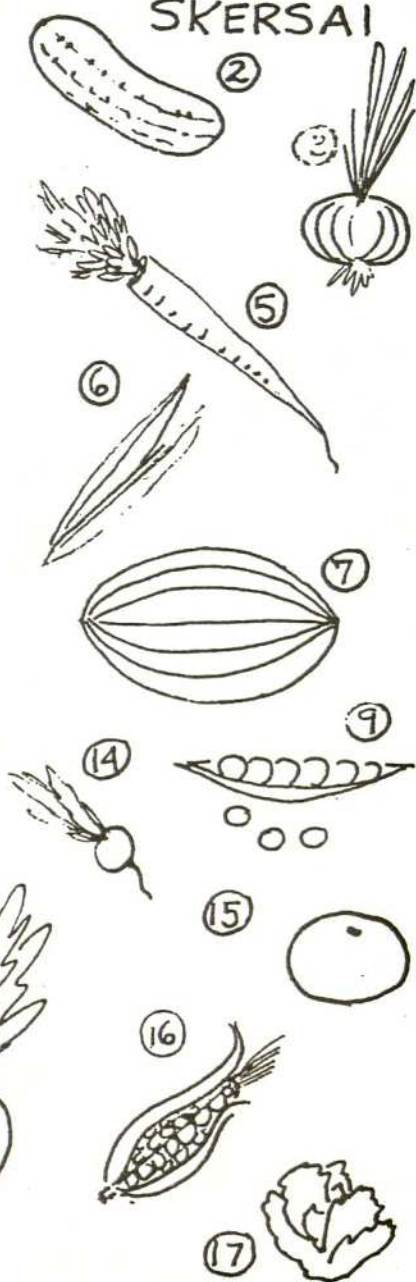
Štai kai kurios neteiktinos svetimybės. Dešinėje pusėje rašomi taisyklingi žodžiai.

1. **balius** – puota, pokylis
2. **bantas** – kaspinas
3. **baranka, baronka** – riestainis
4. **biskį, biškį** – truputį, bent kiek
5. **bliūdas, bliūdelis** – dubuo, dubenėlis
6. **bonka** – butelis
7. **bulka, bulkutė** – banda, bandelė, pyragas.
8. **daboti** – saugoti, prižiūrėti
9. **dekis** – apklotas, užtiesalas
10. **durnas** – kvailas
11. **grafkė, grafkutė** – žiogelis, segtukas
12. **guzikas** – saga
13. **kaldra** – antklodė
14. **kalnierius** – apykaklė
15. **košeliena** – šaltiena

ŽEMYN:

SKERSAI

Juokų Maišelis

— Mama, mūsų mokytoja niekada nematė arklio!

— Na jau!

— Tikrai!

Tikrai! Aš nupiešiau
arklį, o ji ilgai žiūrėjo į
piešinį ir klausia: „O
kas čia toks“.

— Tėveli, rytoj
mokykloje bus tėvų
susirinkimas... bet tik
siauram žmonių ratui.

— Kokiam siauram
ratui?

— Na, dalyvaus tik
mokytojas ir tu.

— Tau patinka eiti į mokyklą?

— Taip! Ir iš mokyklos eiti patinka. Tik valandos tarp tų ėjimų pačios
bjauriausios!

Vytė Nemunėlis

Mūsų seneliai prisimena savo vaikystės poetą Vytę Nemunėlį. Mėgo jo „Meškiuką Rudnosiuką“, skambius eilėraščius apie Lietuvą, jos gamtą. Šiandien juos skaitome ir jais gėrimės.

Poetas gimė netoli Biržų, Stebeikėlių kaime. Kaip ir visi vaikai bėgo į mokyklą...

Užaugęs tapo mokytoju, rašė mažiems ir dideliems. Dideliems – tai poetas Bernardas Brazdžionis.

Gyvenimo audros nubloškė poetą toli nuo Tėvynės į Ameriką. Bet ir čia Lietuva B. Brazdžioniui – brangiausia pasaulyje žemė.

* * *

Penktoji MEŠKIUKO RUDNOSIUKO laida, išleista JAV LB Švietimo tarybos, gaunama šiuo adresu:

13648 Kickapoo Trail

Lockport, IL 60441

Kaina: minkštais viršeliais 10 dol.; kietais viršeliais 15 dol.

* * *

AČIŲ MŪSŲ RĖMĖJAMS!

Lietuvių Fondui už 2,500 dol. paramą.

Dainai Siliūnienei už 50 dol. auką, svainės Viktorijos Siliūnienės gimtadienio proga,

Rėdai M. Ardienei už 20 dol. auką.

Frank Zapoliui užsakiusiam 10 prenumeratų Maironio lit. mokyklai, Lemonte, ir 10 prenumeratų Čikagos lit. mokyklai.

